

Denuncia ante a Comisión Europea por vulneracións do Dereito da Unión en materia de medio ambiente cometidas polas administracións públicas españolas (Xunta de Galicia) no contexto dos procedementos de autorización de instalacións eólicas na Comunidade Autónoma de Galicia.

Santiago de Compostela, agosto de 2022

ÍNDICE

	Páx.
I. Introducción.	2
II. Asociacións denunciantes e obxecto da presente denuncia.	3
II.1. Asociacións denunciantes.	3
II.2. Obxecto da presente denuncia.	3
II.3. Consideracións previas. Perspectiva histórica e percorrido político-administrativo da enerxía eólica en Galiza.	3
III. Feitos obxecto de denuncia e normativa da Unión vulnerada.	13
III.1. Vulneración da Directiva de Avaliación Ambiental Estratéxica (2001/42/CE), no referido á planificación sectorial eólica de Galiza.	13
III.2. Vulneración sistemática das Directivas de Hábitats (92/43/CEE) e de Aves (2009/147/CE) no referido ás afeccións a hábitats e especies.	15
III.3. Vulneración da Directiva Marco da Agua (2000/60/CE) no referido ás afeccións a masas de agua e áreas higrófilas.	20
IV. Referencias	22
V. Anexo documental	25
Anexo 1: Relación de parques eólicos en tramitación durante 2020 e 2021. Características e afeccións.	
Anexo 2: Exemplos de parques eólicos con afección a hábitats, especies e zonas húmedas protexidas.	

I. Introducción

Os Estados membros deben ser considerados responsables dos danos causados por unha infracción do Dereito comunitario. Este principio foi establecido polo Tribunal de Xustiza da CE desde a sentenza Francovich e Bonifacci de 19 de novembro de 1991, que foi confirmado en sentenzas posteriores (Faccini Dori, 14 de xullo de 1994, Rec. I-3347, ou Braserie du Pêcheur and Factortame, Asuntos acumulados C-46/93 e C-48/93 de 5 de marzo de 1996, Rec. I-1131).

A continuación expónse unha serie de actuacións administrativas realizadas pola Xunta de Galicia (administración autonómica), todas elas relacionadas cos trámites de avaliación ambiental e autorización administrativa previa para a construción e posta en marcha de diversos parques eólicos situados na Comunidade Autónoma de Galicia.

Máis aló das infraccións directas do dereito comunitario que se produciron como consecuencia destas actuacións, e que se enumeran no apartado sobre a base xurídica desta denuncia, é necesario considerar, para poder ponderar adecuadamente a dimensión cuantitativa e cualitativa dos feitos expostos na denuncia, que estamos a vivir actualmente en España, e en particular en Galiza e o resto da cordilleira Cantábrica, un desenvolvemento anárquico e descontrolado en materia de implantación de instalacións de produción eólica, sustentado administrativamente nun corpo normativo adaptado á medida dos promotores desas instalacións, e asentado no *espurio obxectivo da *simplificación administrativa.

Por tanto, a presente denuncia centrase na infracción do Dereito da Unión no marco dos procedementos de tramitación administrativa das autorizacións en cuestión e as súas repercusións ambientais. A consecuencia inmediata desta vulneración será a afectación do dereito dos cidadáns a gozar dun medio ambiente san e biodiverso, feito que se fomentou administrativamente a través da vulneración das directivas comunitarias en materia de protección do medio ambiente, ás que se refire este escrito.

II. Asociacións denunciantes e obxecto da presente denuncia

II.1. Asociacións denunciantes.

ADEGA (Asociación para a Defensa Ecolóxica de Galiza), con [REDACTED] e no seu nome D. Roi Cuba Dorado, con DNI [REDACTED] como máximo representante legal desta entidade, e con domicilio a efectos de notificación en Avenida de Castelao, 20 Baixo, 15704 Santiago de Compostela (A Coruña), España.

II.2. Obxecto da presente denuncia.

Esta denuncia, que se referirá a casos concretos de tramitación de autorizacións relativas a parques eólicos na Comunidade Autónoma de Galicia, acreditará as seguintes infraccións ao dereito da Unión:

- Vulneración de la Directiva de Avaliación Ambiental Estratéxica (2001/42/CE), no referido á planificación sectorial eólica de Galicia.
- Vulneración sistemática das Directivas de Hábitats (92/43/CEE) e de Aves (2009/147/CE) no referido ás afeccións a hábitats e especies.
- Vulneración da Directiva Marco da Auga (2000/60/CE) no referido ás afeccións a masas de auga e áreas higrófilas.

II.3. Consideracións previas. Perspectiva histórica e percorrido político-administrativo da enerxía eólica en Galiza.

A implantación e desenvolvemento da enerxía eólica en Galiza é un exemplo de como unha tecnoloxía en principio considerada sustentable e limpa pode converterse en fonte de graves impactos ambientais e desigualdades sociais.

O desenvolvemento planificador e normativo do sector, particularmente a nivel autonómico, levou no pasado a unha implantación desordenada e en ocasións agresiva, na que se violan os valores naturais e dereitos naturais da poboación dos territorios nos que se asentán os parques eólicos.

Actualmente, en Galiza asistimos a un novo auxe da enerxía eólica, con decenas de proxectos que ameazan con reproducir e mesmo incrementar os prexuízos da agresiva planificación executada nas últimas décadas.

Algunhas **datos e fitos de interese**:

- O desenvolvemento da enerxía eólica en Galiza iniciouse a finais dos anos 80 do século pasado coa instalación dos primeiros parques eólicos en zonas costeiras (Estaca de Bares, Mañón, 1987; Cabo Vilán, Camariñas, 1991-92). Con todo, o primeiro Mapa Eólico de Galicia¹ elaborouse en 1988 e indicaba as zonas con maiores recursos. É curioso que antes de calquera planificación e moito menos ordenación, xa se autorizaron parques eólicos nun lugar, Estaca de Bares, de altísimo valor ambiental e paisaxístico. É o punto máis setentrional da Península Ibérica e declarado Paraje Natural de Interés Nacional na Segunda República (5/11/1933), que hoxe forma parte da Rede Natura 2000 (ZEC E1110010 e ZEPA E0000495). Esta será unha característica do proceso de implantación eólica en Galiza: a ausencia dunha planificación ordenada previa e a intensa afección aos espazos de alto valor natural.
- Non foi até 1995 que se aprobou a primeira norma reguladora do desenvolvemento eólico a nivel galego, o Decreto 205/1995², de 6 de xullo, polo que se regula o aproveitamento da enerxía eólica na Comunidade Autónoma de Galicia. Unha das principais directrices deste decreto foi aumentar a contribución da enerxía eólica na produción de enerxía eléctrica, do 4,5% ao 10% para o ano 2000. Esta norma estableceu os denominados Plans Eólicos Estratéxicos (PEE), figura que permitía aos promotores adquirir dereitos exclusivos sobre determinadas zonas xeográficas para desenvolver proxectos eólicos. A falta dunha planificación previa, que non chegaría até decembro de 1997 coa aprobación do primeiro Plan Sectorial Eólico de Galicia³, as empresas promotoras son as que elixiron de facto os territorios susceptibles de albergar futuros parques, condicionando o impacto territorial e toda planificación posterior. Así, entre o 29/12/95 e o 23/09/96 o Ministerio de Industria e Comercio aprobou 10 plans eólicos estratéxicos (PEE) a outras tantas empresas (Desa, Ecotècnia, Endesa-Made, Eurovento, Gamesa, Hidroener, Iberdrola, Ineuropa, Pegsa e Unión Fenosa Enerxías Especiais), que alcanzaron 472.761 hectáreas en 98 áreas (áreas de investigación).
- Non foi até decembro de 1997 que se aprobou a primeira planificación sectorial, o Plan do Sector Eólico de Galicia (PSEG). Este plan determina cales son as zonas nas que se poden desenvolver parques eólicos (áreas de investigación eólica) e que en total alcanzan as 624.173 hectáreas, o 21,1% da superficie de Galiza. No PSEG establecéronse estas áreas de investigación eólica a partir das que xa se asignaron aos 10 promotores de plans estratéxicos

1 Memoria da modificación do Plano Eólico de Galicia: http://www.inega.gal/sites/default/descargas/enerxia_galicia/242-d-memoria.pdf

2 Diario Oficial de Galicia nº 136, do 6/07/1995: https://www.xunta.gal/dog/Publicados/1995/19950717/Anuncio2992_gl.html

3 Diario Oficial de Galicia, nº 241, do 15/12/1997: https://www.xunta.gal/dog/Publicados/1997/19971215/AnuncioEABA_es.html

eólicos antes de 1997 (472.761 hectáreas en 98 áreas de investigación), engadindo 5 promotores máis (Elecnor, Hidroeléctrica Galaico Portuguesa, Engasa, Fergogalicia e Eólicos do Touriñan) con 131.261 hectáreas en 26 novas áreas até o ano 2002.

Así, antes da aprobación do primeiro PSEG en 1997 a Xunta xa destinara 2.842,3 MW, o 75,2% da potencia eólica instalada a finais de 2019 a estas 10 empresas, que cubrían 98 das 140 áreas de investigación eólica establecidas no PSEG e 10 dos 18 Plans Eólicos Estratéxicos. A asignación de áreas con capacidade eólica entre os diferentes axentes realizouse practicamente antes de que o lexislador fixese unha planificación previa do sector.

Entre 1995 e 1997, un pequeno número de empresas promotoras adxudicáronse os PEE en virtude do Decreto 205/1995. Bastaba con cumprir os requisitos e presentar unha solicitude ao Ministerio de Industria indicando as áreas de interese e a potencia demandada. Non houbo competencia entre as empresas para a asignación de dereitos eólicos porque a norma de 1995 non incluía ningún mecanismo de competencia. Basicamente houbo unha distribución da maior parte do pastel eólico (2.842,3 MW) entre as empresas, sen competencia nin contrapartida económica, técnica, industrial ou calquera outro beneficio social ou ambiental. Até o ano 2001 a potencia instalada era de 1.024,8 MW, principalmente nas provincias da Coruña e Lugo onde o recurso ten mellores condicións.

- No outono de 2001 apróbase o Decreto 302/2001⁴, de 25 de outubro, polo que se regula o aproveitamento da enerxía eólica na Comunidade Autónoma de Galicia, que substitúe ao 205/1995. Ademais de cambiar o nome dos Plans Eólicos Estratéxicos (PEE) a Plans Eólicos Empresariais (PEEm), esta norma introduciu convocatorias anuais para a asignación de potencia a través dun mecanismo competitivo de licitación. Con todo, baixo este decreto non se autorizou ningún novo PEEm, só ampliacións e modificacións dos xa aprobados de acordo co anterior decreto de 1995, polo que na práctica nunca houbo competencia entre os promotores.

O Decreto 302/2001 tamén creou a figura de Parque Eólico Singular (PES), posteriormente desenvolvida coa Orde de 29 de outubro de 2002⁵ pola que se determinan os requisitos para a autorización de parques eólicos singulares, para permitir aos municipios promover instalacións eólicas con límite de potencia de 3 MW. En total, a finais de 2019 había 13 PES, cunha potencia total

⁴ Diario Oficial de Galicia, nº 235, do 5/12/2001: https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2001/20011205/Anuncio1378A_gl.html

⁵ Diario Oficial de Galicia, nº 216, do 8/11/2002: https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2002/20021108/Anuncio134EA_es.html

instalada de 34,8 MW, o 1,01% da potencia eólica total galega. Parece claro que a posta en marcha desta figura parece responder máis a motivos políticos que a unha vontade real da Xunta de diversificar e socializar os beneficios do recurso eólico, permitindo aos concellos acceder unicamente ás migallas dun pastel que previamente se repartiu entre un pequeno número de promotores.

Este novo decreto eólico 302/2001 tamén permitía (disposición transitoria cuarta) a instalación de parques eólicos en zonas da Rede Natura 2000, figura europea aprobada en 1992 pola Directiva 92/43/CE. No preámbulo desta norma afirmábase que "estamos ante unha enerxía moderna, limpa e cunha alta aceptación social, que considera aos parques eólicos como instalacións e empresas limpas, sen consecuencias ambientais negativas".

O corpo do decreto establecía a compatibilidade dos parques eólicos cos territorios integrados na Rede Natura 2000, asumindo que os seus valores ambientais non se verían afectados pola construción de parques eólicos neses espazos. A maioría dos parques (53) que se impulsan desde 2001 até a aprobación dun novo decreto en 2007 atópanse dentro da Rede Natura 2000 (15 espazos afectados). A Serra do Xistral no norte das provincias da Coruña e Lugo, hoxe ZEC (Zona de Especial Conservación) pola especial representación dos hábitats de turbeiras (7130, 7110), matogueira higrófila (4020), e pradarias de montaña (6220 e 6230) considerados prioritarios, foi intensamente ocupada por numerosos parques eólicos. A finais de 2010, a ZEC Serra do Xistral (E1120015) albergaba 630 MW, o 54,7% da potencia eólica instalada na Rede Natura 2000 nese momento⁶, e o 20% do total de megawatts instalados en Galiza.

Esta "compatibilidade por decreto" dos parques eólicos cos espazos da RN2000 xa fora expresada polo goberno galego: o Consello da Xunta o 11 de marzo de 1999 declarou expresamente a compatibilidade dos plans eólicos cos espazos da Rede Natura 2000, tamén recollida na Orde de 28 de outubro de 1999⁷, da Consellería de Medio Ambiente, pola que se declaran provisionalmente os espazos propostos para a súa inclusión na Rede Europea Natura 2000, como espazos naturais de protección xeral. No catálogo de usos e actividades (art. 3) faise referencia a que por acordo do Consello da Xunta de 11 de marzo de 1999, nos lugares declarados poderíanse seguir desenvolvendo parques eólicos.

⁶ Artigo de Regueiro Ferreira, R. M. na revista electrónica de medio ambiente da UCM: https://www.ucm.es/data/cont/media/www/pag-41209/49_M_A_Geografia.pdf

⁷ Diario Oficial de Galicia, nº 216, do 9/11/1999: https://www.xunta.gal/dog/Publicados/1999/19991109/Anuncio1166E_gl.html

En 1995 a Directiva de Hábitats 92/43/CEE fora inicialmente trasposta ao ordenamento xurídico nacional mediante o Real Decreto 1997/1995, de 7 de decembro, polo que se establecen medidas para contribuír a asegurar a biodiversidade a través da conservación dos hábitats naturais e do medio ambiente, a fauna e a flora silvestres⁸. Esta norma estatal xa establecía no seu artigo 6 a necesidade de tomar medidas para a conservación dos hábitats e a protección das especies (artigo 10). Por tanto, e a pesar de que desde 1995 existe unha protección dos elementos naturais recollidos nos Anexos I e II da Directiva 92/43 CEE, en virtude da lexislación básica estatal, a Xunta de Galicia aprobou dous decretos eólicos que non só ignoraron este feito (o de 1995) senón que permitiron expresamente a afectación dos elementos naturais protexidos (o de 2001).

Entre 2001 e 2007, ano en que se aprobou unha nova regulación do sector, a potencia instalada foi superior ao período de vixencia do anterior decreto de 1995, alcanzando un total de 1.975,81 MW, principalmente nas provincias de Lugo, A Coruña e Ourense.

- Neste período tamén viu a luz (2002) unha modificación do Plan do Sector Eólico de Galicia (PSEG)⁹. Neste novo texto tampouco se excluíu do aproveitamento eólico a proposta de espazos RN 2000 (LICs e ZEPAs). E en canto á paisaxe, o documento de modificación do PSEG presentado á consulta incluía inicialmente o seguinte parágrafo¹⁰: "é necesario declarar a compatibilidade destas instalacións coa paisaxe galega, dado o potencial eólico da rexión, da Galicia do futuro". Así como o decreto de 2001 establecía a compatibilidade dos parques eólicos coa Rede Natura 2000, agora a planificación sectorial decretaba tamén a súa compatibilidade coa paisaxe.

A memoria sobre a modificación do PSEG de 2002 tamén consolida dúas cuestións que inciden nun maior impacto, esta vez socioeconómico, da planificación eólica. Por unha banda, recoñécese o carácter supramunicipal deste plan, feito que elimina a intervención dos concellos na toma de decisións sobre a implantación de parques no seu territorio, condicionando obrigatoriamente o ordenamento territorial municipal. Por outra banda, a consideración dos parques eólicos como de interese público e utilidade social, que permite ás empresas invocala para acudir ao procedemento expropiatorio establecido na Lei de Expropiación Forzosa, de 16 de decembro de 1954, lei da

8 RD 1997/1995 de 5 de decembro: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1995-27761>

9 Memoria da modificación do PSEG, ano 2002: http://www.inega.gal/sites/default/descargas/enerxia_galicia/242-d-memoria.pdf

10 Alegacións de ADEGA á ampliación do PSEG de 2002: <https://adega.gal/info/090121joomla/areas-tematicas/enerxia/48-alegacions-de-adega-a-modificacion-do-plano-sectorial-eolico-de-galiza>

ditadura de General Franco, aínda en vigor en 2022. Desta forma, os promotores contan cunha importante ferramenta de negociación (e coacción) contra os propietarios e comunidades titulares das terras: a ameaza de expropiación, ferramenta que utilizarán profusamente para impor as súas condicións ás rendas que os propietarios rurais perciben pola ocupación dos seus terreos.

- O Decreto 242/2007, de 13 de decembro¹¹, polo que se regula o aproveitamento da enerxía eólica en Galiza, aprobado tras o cambio de goberno da Xunta nas eleccións de 2005, pretendía reorientar o desenvolvemento eólico en Galiza desde un punto de vista lexislativo cara a un modelo máis respectuoso co medio ambiente e cunha maior transferencia de beneficios económicos e tecnolóxicos ás comunidades receptoras de instalacións eólicas. A norma fixou un límite para a potencia a autorizar de 6.500 MW en convocatorias anuais. Tamén introduciu unha especie de compromisos sociais (opcionais) e ambientais como criterio de valoración positiva nos anteproxectos das empresas. Entre as primeiras atopábanse o compromiso de participación pública no accionariado do proxecto, a realización de investimentos nos territorios afectados ou a comunicación previa do modelo de relación e participación das propietarias. En canto ao medio ambiente, valorouse a mellor relación entre produción eléctrica e protección ambiental e territorial. Esta norma supuxo tamén a supresión da figura dos parques eólicos singulares, aqueles reservados aos concellos e que tiñan unha potencia limitada a 3MW.

En canto ás consideracións ambientais, o Decreto 242/2007 estableceu por primeira vez a exclusión para o uso eólico das áreas da Rede Natura 2000 e outras áreas de protección ambiental, excepto para os proxectos de repotenciación dos parques existentes. Así mesmo, determinou que unha DIA (Declaración de Impacto Ambiental) positiva era un requisito previo para a autorización do proxecto, que sería rexeitado se fose negativa. Ao amparo deste Decreto 242/2007, só houbo unha licitación para a adxudicación de enerxía, a finais de 2008, que non se executou debido ao cambio de goberno autonómico nas eleccións de 2009 e a aprobación dunha nova lei de enerxía eólica a finais dese ano. Con todo, esta licitación desenvolveuse no marco do Plan do Sector Eólico (PSEG) aprobado en 1997 e reformado en 2002, documento que non sufriu modificacións desde entón e que como dixemos

11 Diario Oficial de Galicia, nº 2 de 3/1/2008: https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2008/20080103/AnuncioD22_es.html

supuxo a consolidación dunha planificación insustentábel desde 1995, fortemente agresiva co medio ambiente e socialmente inxusta.

- Por mor das eleccións autonómicas de 2009, o novo goberno da Xunta aprobou ese mesmo ano un novo marco legislativo, a Lei 8/2009, de 22 de decembro, pola que se regula o aproveitamento eólico en Galiza e créase o Canon Eólico e o Fondo de Compensación Ambiental¹². A primeira consecuencia desta norma foi o rexeitamento ao concurso de adxudicación de enerxía resolto a finais de 2008 ao amparo do derogado Decreto 242/2007, o que deu lugar á reclamación xudicial de indemnizacións e compensacións económicas por parte de varias empresas adxudicatarias.

Esta lei cuestiona directamente (e elimina) a posibilidade aberta polo Decreto 242/2007 de incentivar voluntariamente a participación pública en proxectos eólicos, argumentando os obstáculos que suporía para a Xunta participar nos consellos de administración das empresas eólicas. Este argumento, ademais de absurdo (a administración participa en decenas de corporacións públicas, paraestatais e outras entidades) mostra claramente o rumbo ideolóxico da medida.

Créase o Canon Eólico e o Fondo de Compensación Ambiental como medio para compensar o impacto ambiental derivado da implantación dos parques. O canon grava unha actividade que por outra banda, a propia lei recoñece como beneficiosa e mesmo bonifica con primas. Penaliza o impacto ambiental dos aeroxeradores instalados en función do seu número (a partir de 3, en varios tramos) e non da potencia do parque, a súa produción ou outras consideracións ambientais ou sociais. As cantidades recadadas incrementan o Fondo de Compensación Ambiental para en teoría desenvolver actividades beneficiosas para o medio ambiente (sen especificar cales) en municipios con parques eólicos no seu territorio. Unha parte deste Fondo é repartido pola Xunta nun concurso anual de proxectos destinados a parques eólicos.

A Lei 8/2009 mantén a prohibición de desenvolver parques eólicos en espazos da Rede Natura 2000 consagrada no anterior Decreto 242/2007, permitindo a repotenciación como única excepción. Con todo, non se establecen medidas para minimizar o impacto ambiental da instalación e operación dos parques eólicos existentes en áreas protexidas.

Ademais desta figura, posteriormente regulada no Decreto 138/2010, de 5 de agosto, polo que se establece o procedemento e as condicións técnico-

12 Diario Oficial de Galicia, nº 252 de 29/12/2009: https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2009/20091229/Anuncio43F22_gl.html

administrativas para a obtención de autorizacións para proxectos de repotenciación de parques eólicos existentes na Comunidade Autónoma de Galicia¹³, hai que ter en conta que a diminución dos impactos é relativa. Por unha banda, pódese pensar que a redución da densidade dos parques mediante a substitución de numerosas máquinas de baixa potencia por menos muíños de maior capacidade amortece o efecto barreira e ten unha menor afectación sobre a paisaxe e o territorio. Con todo, os aerogeneradores máis potentes son máis altos (até 200 m) e requiren a construción de alicerces máis grandes, ademais de requirir a apertura ou ensanche de vías existentes para permitir o paso de maquinaria pesada con grandes cargas. Isto tradúcese en moitos casos na xeración de novos impactos sobre o medio ambiente ou na intensificación dos existentes.

No aspecto económico, a repotenciación reduce o canon eólico xa que se recada en función do número de muíños. Este trámite, no caso de espazos sensibles ou Rede Natura 2000, tamén está subvencionado, polo que pode darse o caso de que a tarifa que deveña un parque tras un proceso de repotenciación resulte nula. Tamén hai que considerar que aínda que a potencia instalada mantense ou aumenta levemente logo da repotenciación, a eficiencia e polo tanto a produción increméntase considerablemente, aumentando as plusvalías das empresas sen un beneficio económico proporcional para as áreas nas que se sitúa o parque.

- Desde 2008 e até o inicio dunha fase de estancamento ao redor de 2012-2013, a capacidade instalada alcanzou os 244,65 MW, moi inferior aos dous períodos anteriores (1995-2000, con 1.024,8 MW; e 2001-2007 con 1.975,81 MW), e situouse nas provincias de Lugo e A Coruña.

Xa a partir de 2010, e especialmente no intervalo até 2016, a combinación da crise económica cos cambios legislativos que afectaron o mercado eléctrico estatal, especialmente tras a aprobación en 2013 do Real Decreto-lei 2/2013¹⁴, de 1 de febreiro, de medidas urxentes no sistema eléctrico e o sector financeiro, polo que se modifica o Real Decreto 661/2007, de 25 de maio, e suprímese a prima a algúns parques eólicos, a instalación de parques eólicos sufriu unha fredda case total. En 2017, con novas poxas estatais de potencia renovable e o aumento dos prezos de retribución, volven recuperarse os investimentos en enerxía eólica e comezan a promoverse novos parques. Na actualidade, atopámonos nunha nova etapa fortemente expansiva se non

13 Diario Oficial de Galicia, nº 155 de 13/8/2010: https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2010/20100813/Anuncio2D392_gl.html
14 Boletín Oficial del Estado, nº 29, 2/2/2013: https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2013-1117

claramente inflacionista, con dúcias de proxectos eólicos en tramitación que en non poucos casos van agravar as distorsións ambientais e ampliar a fenda social pola desigual repartición das cargas e beneficios entre as empresas e a poboación afectada.

- Desde o ano 2018, e particularmente durante o tres últimos anos, o número de solicitudes para a instalación de parques disparouse até cifras descoñecidas desde o *boom* do período 2001-2017, e mesmo as supera. Á altura de abril de 2021, atopábanse en distintas fases de tramitación ao redor de 130 parques eólicos¹⁵, cunha potencia conxunta de máis de 10.000 MW, o que respecto da potencia instalada en 2020 (3.829 MW repartidos nuns 186 parques eólicos), supón un incremento de máis do 70%.

Nas etapas anteriores de desenvolvemento eólico até 2018, a práctica totalidade dos parques estaban tramitados pola Xunta de Galicia e correspondían a aquelas instalacións de menos de 50 MW que xa a primeira Lei 54/1997, de 27 de novembro, do Sector Eléctrico¹⁶, como así como na vixente Lei 24/2013, de 26 de decembro, do Sector Eléctrico, establecen como de competencia autonómica. Con todo, nos últimos 3 anos vimos asistindo á presentación de parques eólicos que superan os 50 MW e cuxa tramitación corresponde ao Estado. Dos aproximadamente 130 novos parques eólicos que se están tramitando actualmente (mediados de 2021), uns 40 proxectos duns 3.000 MW están a ser tramitados polo Ministerio para a Transición Ecolóxica e o Reto Demográfico (en diante MITECO), e o resto polo Goberno autonómico.

No Anexo 1¹⁷ discutimos as características, o impacto territorial e os impactos potenciais de 94 destas instalacións admitidas a trámite desde finais de 2019.

Como conclusión deste apartado, desde unha perspectiva histórica a planificación eólica deseñada pola Xunta de Galicia priorizou a instalación do maior número de parques posibles, tendo como condición principal e case exclusiva a dispoñibilidade do recurso.

Esquecéronse aspectos como a participación da poboación dos parques eólicos no desenvolvemento dos proxectos (capacidade de decisión) e os seus beneficios (xustiza enerxética), ademais dos graves danos sobre o medio ambiente e o patrimonio. A cidadanía das áreas dos parques eólicos carecía de capacidade para intervir na planificación e xestión do recurso, ao contrario do ocorrido noutros países.

15 Visor SIX da Plataforma en Defensa de la Cordillera Cantábrica: https://qgiscloud.com/quevedomario/eolo_2_qgiscloud_3857/

16 Boletín Oficial del Estado, nº 285 28/11/1997: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1997-25340>

17 Anexo 1: Relación de parques eólicos en tramitación durante 2020 e 2021. Características e afeccións. Fonte: ADEGA. En formato PDF e EXCEL.

En cambio, outorgáronse dereitos a un número limitado de desenvolvedores que garantían a preeminencia dos seus intereses sobre as persoas propietarias de terras e comunidades rurais, como a solicitude de utilidade pública que permitía a expropiación de terras. Outra prebenda foi o outorgamento ás empresas de dereitos preferentes sobre as áreas de maiores recursos, que na práctica transformáronse en autorizacións indefinidas. Estas accións do regulador condicionaron a favor das empresas as relacións cos propietarios das terras, establecendo un desequilibrio que prexudicou as rendas rurais, agravando o fenómeno do abandono, o ausentismo e o despoboamento.

III. Feitos obxecto de denuncia e normativa da Unión vulnerada

III.1. Vulneración da Directiva de Avaliación Ambiental Estratéxica (2001/42/CE)¹⁸, no referido á planificación sectorial eólica de Galiza.

O Plan Sectorial Eólico de Galicia (PSEG) aprobado en 1997, reformado en 2002 e actualmente en vigor era a norma que deu cobertura a todo o desenvolvemento territorial da enerxía eólica en Galiza. Trátase, por tanto, dun plan que abarca todo o territorio galego a través do cal nun principio se definiron 98 áreas de investigación nas que se desenvolveron 10 Plans Eólicos Estratéxicos, ampliados posteriormente con outros 5. Con todo, este documento non foi sometido nos 24 anos que leva en vigor ao procedemento de Avaliación Ambiental Estratéxica (EAE) establecido na Directiva 2001/42/CE, de 27 de xuño, sobre avaliación dos efectos de determinados plans e programas no medio ambiente, nin tampouco ás Leis Estatais 9/2006, de 28 de abril, sobre avaliación dos efectos de determinados plans e programas no medio ambiente, e á máis recente Lei 21/2013, de 9 de decembro, sobre avaliación de impacto ambiental¹⁹ na que o Capítulo 1 trata do procedemento EAE. Precisamente esta norma recolle tamén a necesidade de someterse a unha adecuada avaliación dos efectos sobre a paisaxe dos plans e programas, tal e como determina o Convenio Europeo da Paisaxe²⁰ ratificado polo Estado español en novembro de 2007.

Así, o mandato da Directiva 2001/42/CE que establece todos os plans e programas elaborados para unha serie de sectores e que establece un marco para a futura autorización de proxectos (Anexos I e II da Directiva 85/337/CEE, sobre a avaliación dos efectos de determinados proxectos públicos e privados sobre o medio ambiente), así como os que deben avaliarse de conformidade coa Directiva 92/43/CEE (sobre

18 Boletín DOCE nº 197, 21/7/2001: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=DOUE-L-2001-81821>

19 Boletín Oficial nº 296, 11/12/2013: <https://www.boe.es/buscar/pdf/2013/BOE-A-2013-12913-consolidado.pdf>

20 Web do Ministerio de Agricultura, pesca e Alimentación: https://www.mapa.gob.es/es/desarrollo-rural/planes-y-estrategias/desarrollo-territorial/09047122800d2b5d_tcm30-421586.pdf

Hábitats) sobre a conservación dos hábitats naturais e da fauna e flora silvestres, non se cumpriu. Estes plans e programas deberían, por regra xeral, estar suxeitos a unha avaliación ambiental sistemática, que garanta un alto nivel de protección ambiental en todo o territorio dos Estados membros, co fin de promover o desenvolvemento sustentable. Nada disto ocorreu co PSEG, a pesar de que dúas normas estatais de 2006 e 2013 traspuxeron ao ordenamento xurídico español os mandatos da Directiva 2002/42/CE.

En consecuencia, debe considerarse insustentábel todo o desenvolvemento do PSEG desde 1999 a través dos diferentes plans sectoriais (PEE e PEEem) así como o seu impacto territorial e implicacións ambientais e sociais, incluídos os numerosos proxectos eólicos que se están impulsando nos últimos tempos. Por certo, o compoñente social relacionado coa participación cidadá na planificación de sectores estratéxicos e establecido polas Directivas 2003/4/CE sobre acceso público á información ambiental e en particular a Directiva 2003/35/CE pola que se establecen medidas para a participación cidadá en determinados plans e programas relacionados co medio ambiente, tampouco se cumpriron. Este último aspecto foi obxecto doutro procedemento de denuncia ante a CE a instancia dos nosos colectivos.

III.2. Vulneración sistemática das Directivas de Hábitats (92/43/CEE) e de Aves (2009/147/CE) no referido ás afeccións a hábitats e especies.

Estas normativas europeas son a base para o establecemento da Rede Natura 2000, unha rede ecolóxica europea de áreas de conservación da biodiversidade cuxo obxectivo é asegurar a supervivencia a longo prazo de especies e tipos de hábitats en Europa, para seguir freando a perda de biodiversidade. A Rede Natura 2000 é a principal ferramenta europea para a conservación da natureza.

A protección destes espazos comezou a facerse efectiva no Estado a través do Real Decreto 1997/1995, en Galiza da Orde de 28 de outubro de 1999, do Ministerio de Medio Ambiente, pola que se declaran provisionalmente os espazos propostos para a súa inclusión na Rede Europea Natura 2000. Finalmente, a declaración provisional de LIC e ZEPA non se incluíu na lexislación galega até 2004 mediante o Decreto 72/2004, de 2 de abril, polo que se declaran determinados Espazos como Zonas de Especial Protección dos Valores Naturais²¹.

Con todo, como vimos ao tratar a perspectiva histórica, os espazos que forman parte da Rede Natura 2000 non foron considerados de facto espazos excluídos do aproveitamento eólico (coas excepcións xa mencionadas) até o ano 2007, coa

21 Diario Oficial de Galicia nº 69, 12/4/2004: https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2004/20040412/AnuncioA402_es.html

aprobación do Decreto 242/2007 polo que se regula o aproveitamento eólico de Galiza. Con todo, desde o inicio do desenvolvemento eólico até ese ano, e nalgúns casos mesmo máis tarde, os 15 espazos que compoñen a Rede Natura de Galiza con protección cautelar desde 1995, acolleron 53 parques eólicos cunha potencia instalada de 1.247,2 MW, un 39,3% da potencia instalada total en 2010. Moitos destes parques estaban situados en áreas como a Serra do Xistral, que albergaba o 54,7% da potencia instalada na Rede Natura 2000. Esta franxa caracterizábase pola presenza de hábitats de turbeiras consideradas prioritarias polos Directiva Hábitats, sendo un dos principais valores polos que este espazo foi incluído na Rede Natura.

Non foi até 2014 que se oficializou a proposta da Rede Natura 2000 de Galiza, mediante o Decreto 37/2014, de 27 de marzo, polo que se declaran lugares de importancia comunitaria como zonas de especial conservación e apróbase o Plan Director da Rede Natura 2000 Rede de Galiza²². Neste Plan Director contemplábase como usos e actividades prohibidos o aproveitamento do vento nestes espazos. No entanto, e dado o escaso territorio galego continental (apenas un 11,6%) protexido baixo esta figura, os parques eólicos desenvolvidos nos anos posteriores até a actualidade ocuparon áreas con presenza de hábitats de interese e prioridade europea (Anexo I), así como de especies do Anexo II da Directiva 92/43/CEE.

A escasa superficie da Rede Natura de Galiza e a insuficiente representación de determinados hábitats (principalmente higrófilos) obxecto de protección, foi motivo de varias denuncias e expedientes ao Estado español por parte da Comisión Europea. Isto levou ao goberno autonómico a redactar en 2008²³ unha proposta de ampliación da Rede Natura 2000, que pretendía estender a superficie até o 18% (no Estado, esta porcentaxe rolda o 27%). Con todo, esta iniciativa non completaría a súa tramitación cando en 2009 cambiou o goberno da Xunta, que presentou en 2012 unha nova proposta de ampliación²⁴ para abarcar o 15% do territorio en Rede Natura, proposta que aínda non foi posta en marcha.

Con todo, o desenvolvemento eólico continuou e desde 2007 até a actualidade presentáronse numerosos proxectos en áreas que en 2008 integraron a primeira e maior proposta de ampliación da Rede Natura 2000. A continuación expomos como exemplos algúns destes parques e os seus impactos, que contribuíron a frear a reclamada e aínda non conseguida ampliación do territorio protexido da Rede Natura 2000 en Galiza. Ver Anexo 2.

22 Diario Oficial de Galicia nº 62, 31/3/2014: https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2014/20140331/AnuncioCA02-270314-0001_gl.html

23 Memoria da ampliación da RN 2000 (2008). Ligazón ADEGA: <http://adega.gal/info/090121joomla/files/Territorio/00-AmpliaRN2K-maio2008.pdf>

24 Páxina web da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda (Xunta de Galicia):

https://cmatv.xunta.gal/seccion-organizacion/c/CMAOT_DX_Conservacion_Natureza?content=/Portal-Web/Contidos/Seccions/Direccion_Xeral_Conservacion_Natureza/Espazos_protexidos/seccion.html&sub=Rede_natura_2000/

Exemplo 1: **Parque eólico Cernego**

As instalacións do parque eólico "Cernego" promovido por Airosa Vento en 2010 no termo municipal de Vilamartín de Valdeorras, sitúanse nunha área incluída na proposta de ampliación da Rede Natura 2000 elaborada pola Xunta de Galicia en 2008 e designada como "LIC Serra de Vilamartín", (E1130010), cunha superficie de 3.837,23 hectáreas. Este novo LIC responde á necesidade de establecer un corredor ecolóxico entre o LIC/ZEPA da Serra da Enciña da lastra e o LIC Ancares.

Exemplo 2: **Parque eólico Edreira I**

O parque eólico Edreira I promovido por Puentegasa no municipio da Lama afecta ao novo LIC Serra do Suído (E1140017, 12702,69 Ha), proposta contida no proxecto de ampliación da RN2000 elaborado pola Xunta en 2008. A presenza de hábitats prioritarios nesta cordilleira, especialmente os hábitats de turbeiras e matogueiras húmidas da rexión bioxeográfica atlántica, escasamente representados en Galiza (tal e como recolle a Decisión da Comisión de 7 de decembro de 2004) sumado aos inmensos valores patrimoniais e etnográficos, fan incomprendible a exclusión da Serra do Suído da actual Rede Natura 2000.

Exemplo 4: **Parque eólico O Barbanza**

As instalacións do parque eólico O Barbanza, promovido por Norvento (2012), sitúanse nunha zona proposta pola Xunta en 2008 para formar parte da Rede Natura 2000 e designada como LIC Serra do Barbanza (código E1110019), cunha superficie de 4.711,15 hectáreas. Este novo LIC responde á necesidade de aumentar a representatividade dos hábitats de humidais na rexión bioxeográfica atlántica. Coincidentemente, este espazo quedou fóra da proposta de ampliación presentada pola Xunta en 2012, a pesar de contar cunha serie de valores naturais sobre cuxa insuficiente representación en Galiza (hábitats húmidos de turba e matogueira da rexión bioxeográfica atlántica), a UE advertiu reiteradamente a España (Decisión da Comisión de 7 de decembro de 2004 (DOUE 29/12/2004)). Este parque eólico O Barbanza ocupará zonas con presenza de nada menos que 3 hábitats prioritarios: breixeiros húmidos atlánticos, Cod, 4020*; turbeiras altas activas (7110*) e formacións herbáceas Nardus (6230*), para as que os Directiva Hábitats 92/43 CE establece a necesidade de adoptar medidas especiais de protección. Ademais, as vías, gabias, subestacións, muíños, etc., ocuparían un humidal incluído no Inventario de Humidais de Galicia, concretamente as "Brañas dá Serra do Barbanza" (código de inventario autonómico 1110118).

Fóra dos espazos declarados como parte da Rede Natura 2000, numerosas áreas con hábitats e especies enumeradas nas Directivas de Hábitats e Aves susceptibles de formar parte desta rede, foron afectadas por parques eólicos presentados a trámite e mesmo aprobados até a data. Cabe lembrar que segundo a Comisión Europea, na súa resposta E-006694/2020 de 16 de febreiro de 2021, "As directrices da Comisión²⁵ sobre a aplicación do artigo 6 da Directiva de Hábitats establecen que, cando a lista nacional de lugares sexa incompleta, que os Estados membros tamén deben salvagardar o interese ecolóxico dos lugares que, segundo datos científicos baseados nos criterios do Anexo III da Directiva de Hábitats, deben incluírse na lista nacional. Por iso, a Comisión espera que as autoridades competentes adopten todas as medidas oportunas para salvagardar o interese ecolóxico destes lugares mesmo antes de que España propoñaos para a súa inclusión na lista de lugares de importancia comunitaria". Nos proxectos eólicos máis recentes, como na maioría dos desenvolvidos con anterioridade, a afección aos hábitats e especies de interese europeo é unha constante. Dos 94 parques eólicos cuxa tramitación comezou nos últimos 18 meses (até abril de 2019, 82 están situados en áreas con hábitats e especies dos Anexos I e II da Directiva de Hábitats 92/43/CEE e Directiva de Aves 2009/147/CE.

A continuación, comentamos algunhas das afectacións provocadas polos parques eólicos en zonas con presenza de hábitats e especies de interese e prioridade europea, fóra dos espazos da actual Rede Natura 2000.

Exemplo 5: **Parque eólico Pico Seco**

O parque eólico Pico Seco, nos termos municipais de Dozón, Lalín e O Irixe, promovido pola empresa Aerogeneración Galicia en 2010, sitúanse en áreas con hábitats prioritarios, principalmente breixeiras atlánticas, Cods. 4020* e/ou 4040*; polo que a Directiva 92/43 CE de Hábitats establece a necesidade de adoptar medidas especiais de protección. Por tanto, e tal e como indica o artigo 6.4 da Directiva 92/43/CE, calquera actuación sobre estes hábitats debe ser remitida á Comisión Europea e xustificada que os proxectos respondan a "consideracións relacionadas coa saúde humana e a seguridade pública, ou relativas a consecuencias de suma importancia para o medio ambiente, ou, previa consulta coa Comisión, outras razóns imperiosas de interese público superior".

Exemplos 5 e 6: **Parques eólicos Alto das Agrads e Ampliación de Virxe**

Dous parques eólicos, o Alto das Agrads e o Ampliación de Virxe, tramitados en 2011, están situados ao SO do macizo do Pindo, nos termos municipais de Carnota e Muros,

²⁵ Comunicación da Comisión C(2018) 7621 final: https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/ES_art_6_guide_jun_2019.pdf

en chans e outeiros onde tamén abundan túmulos megalíticos e petróglifos. A súa localización coincide ademais coa zona de ampliación do LIC Carnota-Monte Pindo, proposta pola Xunta en 2008 para atender as demandas da Comisión Europea e ampliar a representación de turbeiras e breixeiros atlánticas (hábitats prioritarios) na escasa Rede Natura 2000 galega. As pistas, gabias e torres situaranse sobre tres humidais catalogados.

Exemplos 7, 8 e 9: **Parques eólicos Campelo, Bustelo e Monte Toural**

Non é raro que os proxectos eólicos afecten tamén a especies protexidas moi escasas e fráxiles, mesmo endémicas en perigo de extinción cuxa área de distribución global ocupa unhas poucas cuadrículas xeográficas. É o caso dos citados parques de Campelo, Bustelo e Monte Toural, promovidos por Greenalia Power en 2018 e cuxas infraestruturas ocupan a área de distribución da *Centaurea ulreiae*, Silva Pando. Esta planta é un endemismo galego cuxa poboación mundial total está composta por 6.821 individuos distribuídos en dúas cuadrículas de 10x10 km ao redor de Monte Castelo e a lagoa de Alcaíán. A *Centaurea ulreiae* está considerada "en perigo crítico" no *Atlas e Libro Vermello de Flora Vasculare Ameazada de España*, e tamén catalogada como "en perigo" no *Catálogo de Especies Ameazadas de Galicia* (Decreto 88/2007, de 19 de abril). Precisamente nesta zona e sobre un escaso substrato ultrabásico aparecen numerosos endemismos e especies ameazadas e/ou vulnerables como *Lycopodiella inundata*, *Euphorbia uliginosa* ou *Spiranthes aestivalis*.

Exemplos 10 e 11: **Parques eólicos Pedra Miñón e Monte Alegre**

Na mesma zona sensible que os parques do exemplo anterior, en 2014 impulsáronse dúas instalacións de Villar Mir Energía, os parques Pedra Miñón, de 59,4 MW, e Monte Alegre, de 52,8 MW, ambos responsabilidade do Estado. As infraestruturas do parque eólico Monte Alegre (Santa Comba e Coristanco) reducirán e fragmentarán aínda máis o hábitat da *Centaurea ulreiae*. En canto ao parque Pedra Miñón, nos termos municipais de Vimianzo e Zas, tamén se atopa na área de distribución doutro endemismo botánico ameazado, a *Centaurea corcubionensis*. Acontece que a Lagoa de Alcaíán, lindeira cos parques de Villar Mir Energía e Greenalia Power, foi proposta pola Xunta en dúas ocasións (2008) e (2011) para formar parte da Rede Natura 2000 polos seus excepcionais valores xeolóxicos e a rareza das especies botánicas presentes.

No que se refire á Directiva de Aves (2009/147/CE), existen tamén numerosas áreas con presenza de aves protexidas e mesmo en perigo de extinción sobre as que se instalaron ou pretenden instalar parques eólicos e as súas infraestruturas asociadas. Nalgúns casos, a uns metros de áreas nas que a Comisión Europea instou ao Estado español a brindar protección para mellorar a representatividade e protección das aves.

Exemplo 12: **Parque eólico Xinzo Norte**

É o caso do parque eólico Xinzo Norte, promovido pola empresa Torre de Hércules SL e autorizado en 2014, no municipio de Sarreaus, situado nas inmediacións da ZEPA de Limia e a IBA do mesmo nome. Aves ameazadas e vulnerables están presentes na área, incluíndo o *sisón* (*Tetrax tetrax*).

Exemplo 13: Parque eólico **Alto Cabrera**

Un caso máis recente é o parque eólico Alto Cabrera, promovido por ENEL Green Power, que ten como obxectivo instalar 29 aerogeneradores de 6 MW e 200 m de altura nas serras de Trevinca, o Eixo e A Cabrera, entre Galiza e León, e a poucos metros da ZEPA-ZEC Pena Trevinca (E0000437, E1130009). Especies como a aguiña real, a cobreira, outras rapaces esteparias ou a perdiz charrela teñen nestas montañas núcleos de cría, polo que a zona forma parte de IBA (Área de Importancia para as Aves) Serra dá Cabrera, dentro da cal se atopa o parque eólico.

III.3. Vulneración da Directiva Marco da auga (2000/60/CE) no referido ás afeccións a masas de auga e áreas higrófilas.

A Directiva Marco da auga (DMA)²⁶, que establece o marco europeo da política de augas, ten como obxectivo a conservación e o uso sustentable deste recurso, establecendo prazos para alcanzar o bo estado ecolóxico das masas de auga continentais. No seu artigo 6, a DMA establece que se deben establecer un ou máis rexistros de áreas protexidas en cada demarcación hidrográfica para a protección das súas augas superficiais ou subterráneas ou para a conservación de hábitats e especies que dependen directamente da auga. Na lexislación galega, a protección dos humidais establecida na DMA desenvólvese a través do Decreto 127/2008, de 5 de xuño, polo que se desenvolve o réxime xurídico dos humidais protexidos e créase o Inventario de Humidais de Galicia²⁷.

No entanto, este inventario inclúe oficialmente 5 humidais, que están incluídos na lista do Convenio Ramsar, aínda que entre 2002 e 2003 o IBADER (Instituto de Biodiversidade Agraria e Desenvolvemento Rural, dependente da USC) en convenio coa Consellería de Medio Ambiente da A Xunta de Galicia e o Laboratorio de Botánica e Bioxeografía da Universidade de Santiago de Compostela (USC) elaboraron un Inventario das Zonas Húmidas de Galicia²⁸.

26 Boletín DOCE nº 327, 22/12/2000: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=DOUE-L-2000-82524>

27 Diario Oficial de Galiza nº 122, 22/6/2008: https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2008/20080625/Anuncio2B6C2_es.html

28 Web do IBADER: <http://www.ibader.gal/ficha/155/143/inventario-dos-Humidais-de-Galicia.html>

Este inventario inclúe máis de 1000 humidais definidos na clasificación Ramsar, así como hábitats, comunidades e especies características dos ecosistemas de humidais de interese para a conformación da Rede Natura 2000. A importancia dos humidais non só radica nos seus valores ecolóxicos e reserva de biodiversidade, senón nos beneficios directos e indirectos (servizos ecosistémicos) que achegan á vida cotiá dos cidadáns. Lamentablemente, desde 2003 este inventario non se tivo en conta para a ampliación da lista de humidais protexidos. Con todo, o seu elevado número, a súa importancia ecolóxica e socioeconómica e sobre todo o seu papel chave no actual contexto de cambio climático, no que se configuran como ecosistemas para amortecer impactos e mellorar a resiliencia, fan que as alteracións sufridas por estas áreas como consecuencia da implantación de parques eólicos deban ser consideradas.

Neste sentido, numerosos desenvolvementos eólicos aproveitaron o escaso número (5) de humidais de protección oficial para impulsar os seus proxectos, provocando nalgúns casos alteracións irreparables, como as citadas turbeiras da Serra do Xistral, sobre as que se desenvolven 630 MW instalados en 28 parques eólicos. Segundo a propia Xunta, esta serra alberga a mellor expresión na Península Ibérica das comunidades vexetais relacionadas coas turbeiras, que ocupan unha superficie de máis do 40% dos hábitats de importancia comunitaria do LIC, sendo a súa presenza moi superior que outros territorios de Europa occidental. Neste espazo, as vías de acceso aos parques provocaron un importante impacto no medio ambiente, provocando a fragmentación, alteración e desecación destes antigos hábitats e a aparición de fenómenos erosivos.

A continuación analízanse outros casos de desenvolvementos eólicos máis recentes en zonas con humidais inventariados e que en moitas ocasións albergan hábitats de matogueiras higrófilas e turbeiras, consideradas prioritarios pola Directiva e Hábitats.

Exemplo 14: **Parque eólico Campo Pequeno**

O parque eólico Campo Pequeno, promovido por Eólica Gelenova no municipio da Baña (2010), afecta ao inventario de humidais, Brañas de Ferreiros, co código 1110270.

Exemplos 15 e 16: **Parques eólicos Alto das Agrads e Ampliación de Virxe**

Os parques eólicos Alto das Agrads e Ampliación de Virxe, impulsados en 2011 por Eurovento nos municipios de Carnota e Muros, están situados sobre hábitats prioritarios e zonas húmidas inventariadas, xusto encima do proxecto de ampliación da ZEC Carnota-Monte Pindo presentado pola Xunta en 2008.

IV. Referencias

- 1 Memoria da modificación do Plano Sectorial Eólico de Galicia:
http://www.inega.gal/sites/default/descargas/enerxia_galicia/242-d-memoria.pdf
- 2 Diario Oficial de Galicia nº 136, do 6/07/1995:
https://www.xunta.gal/dog/Publicados/1995/19950717/Anuncio2992_gl.html
- 3 Diario Oficial de Galicia, nº 241, do 15/12/1997:
https://www.xunta.gal/dog/Publicados/1997/19971215/AnuncioEABA_es.html
- 4 Diario Oficial de Galicia, nº 235, do 5/12/2001:
https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2001/20011205/Anuncio1378A_gl.html
- 5 Diario Oficial de Galicia, nº 216, do 8/11/2002:
https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2002/20021108/Anuncio134EA_es.html
- 6 Artigo de Regueiro Ferreira, R. M. na revista electrónica de medio ambiente d UCM:
https://www.ucm.es/data/cont/media/www/pag-41209/49_M_A_Geografia.pdf
- 7 Diario Oficial de Galicia, nº 216, do 9/11/1999:
https://www.xunta.gal/dog/Publicados/1999/19991109/Anuncio1166E_gl.html
- 8 RD 1997/1995 de 5 de diciembre: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1995-27761>
- 9 Memoria da modificación do PSEG, ano 2002:
http://www.inega.gal/sites/default/descargas/enerxia_galicia/242-d-memoria.pdf
- 10 Alegacións de ADEGA a ampliación do PSEG de 2002:
<https://adega.gal/info/090121joomla/areas-tematicas/enerxia/48-alegacions-de-adega-a-modificacion-do-plano-sectorial-eolico-de-galiza>
- 11 Diario Oficial de Galicia, nº 2 de 3/1/2008:
https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2008/20080103/AnuncioD22_es.html
- 12 Diario Oficial de Galicia, nº 252 de 29/12/2009:
https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2009/20091229/Anuncio43F22_gl.html
- 13 Diario Oficial de Galicia, nº 155 de 13/8/2010:
https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2010/20100813/Anuncio2D392_gl.html
- 14 Boletín Oficial del Estado, nº 29, 2/2/2013: https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2013-1117
- 15 Visor SIX da Plataforma en Defensa de la Cordillera Cantábrica:
https://qgiscloud.com/quevedomario/eolo_2_qgiscloud_3857/
- 16 Boletín Oficial del Estado, nº 285 28/11/1997: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1997-25340>
- 17 Anexo 1: Relación de parques eólicos en tramitación durante 2020 e 2021. Características e afeccións. Fonte: ADEGA. En formato PDF e EXCEL
- 18 Boletín DOCE nº 197, 21/7/2001: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=DOUE-L-2001-81821>
- 19 Boletín Oficial nº 296, 11/12/2013: <https://www.boe.es/buscar/pdf/2013/BOE-A-2013-12913-consolidado.pdf>
- 20 Web do Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación:
https://www.mapa.gob.es/es/desarrollo-rural/planes-y-estrategias/desarrollo-territorial/09047122800d2b5d_tcm30-421586.pdf
- 21 Diario Oficial de Galicia nº 69, 12/4/2004:
https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2004/20040412/AnuncioA402_es.html
- 22 Diario Oficial de Galicia nº 62, 31/3/2014:

https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2014/20140331/AnuncioCA02-270314-0001_gl.html

23 Memoria da ampliación da RN 2000 (2008). Ligazón ADEGA:

<http://adega.gal/info/090121joomla/files/Territorio/00-AmpliaRN2K-maio2008.pdf>

24 Páxina web da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Vivenda (Xunta de Galicia):

https://cmatv.xunta.gal/seccion-organizacion/c/CMAOT_DX_Conservacion_Natureza?content=/Portal-Web/Contidos/Seccions/Direccion_Xeral_Conservacion_Natureza/Espazos_protexidos/seccion.html&sub=Rede_natura_2000/

25 Comunicación da Comisión C(2018) 7621 final:

https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/art6/ES_art_6_guide_jun_2019.pdf

26 Boletín DOCE nº 327, 22/12/2000: <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=DOUE-L-2000-82524>

27 Diario Oficial de Galiza nº 122, 22/6/2008:

https://www.xunta.gal/dog/Publicados/2008/20080625/Anuncio2B6C2_es.html

28 Web do IBADER: <https://www.ibader.gal/ficha/155/143/Inventario-dos-Humidais-de-Galicia.html>

Á vista do anteriormente exposto, ADEGA apela á Comisión para que esta adopte as medidas que no Dereito da Unión procedan a fin de reverter as graves situacións de vulneración do mesmo reflectidas nas páxinas precedentes e garantir a adecuada salvagarda do medio ambiente.

En Santiago de Compostela, no mes de agosto 2022, firma dixitalmente,

Roi Cuba Dourado
Presidente de ADEGA

Fins Eirexas Santamaría
Secretario técnico de ADEGA

V. Anexo documental

- Anexo 1: Relación de parques eólicos en tramitación durante 2020 e 2021. Características e afeccións.
- Anexo 2: Exemplos de parques eólicos con afección a hábitats, especies e zonas húmedas protexidas.

